

Ana Mušćet - ZASTAVE

Izložba Zastave intrigantnija je po onome što nije - ili onome što se, sasvim namjerno, ne može, ne smije ili ne bi trebalo još jednom, po tisućiti put iznova, ponoviti pred očima posjetitelja "inficiranih" patetičnom zbiljom aktualnog trenutka, iz vizure višemedijskih interpretacija društvene realnosti kroz sve manje kritičke, a sve više populističke i nacionalističke osvrte na istu. Danas, na kraju drugog desetljeća novog stoljeća, prisjećanje na posljednje desetljeće onog starog moglo bi se podozrivom oku učiniti isto toliko zlonamjernim koliko i neophodnim: u pokušaju da se revidira, bilo tekstualnim ili vizualnim sredstvima kombinirane retorike (jednog žigosanog, potom rehabilitiranog, pa opet tabuiziranog, a sada pokojnog pisca, i jedne suvremene vizualne spisateljice, naprimjer), već mnogo puta "propitivana" (dakle, prepričavana) "povijesna istina". Često osporavana, a još češće masovno glorificirana verzija apsolutne istine, iz promiskuitetnih, sumnjivih i slabo argumentiranih etničkih (i još slabijih etičkih) pobuda, uvijek se ispostavlja pretenciozno shvaćenom s obje - ili bilo koje druge - strane kad god bi, u potrazi za nacionalnom pravdom, teritorijalnim proširenjem, ekonomskim procvatom, itd., pred službenim i zakonski izabranim krvnicima takozvanog društvenog progresa i propasti, najprije bila žrtvovana ideja same Istine, a potom i sva obećanja o blagodatima koje bi ona mogla donijeti suvremenom građaninu - sužnju kapitala. Bez perspektive o pomirenju - kako s duhovima vlastitih prošlosti i varljivim predznacima kolektivne budućnosti, tako i s uobraženim neistomišljenicima i državnim neprijateljima - šavovi prenapadnih ambicija nastavit će pucati sve dok se u potpunosti ne pocijepaju, ili dok novi rafali ne izrešetaju nebo nad istim onim ravnicama i mostovima, kao onda kada je jedna krvava svadba simbolično obilježila početak jednog još krvavijeg građanskog rata - tamo, gdje su svi živjeli zajedno, bez obzira na međusobne razlike, u miru i harmoniji. Navodno...

I zato, naoružajte se – ali knjigama (umjesto puškama ili zastavama); jer ovo nije samo još jedna izložba, nego manifest jednog javnog individualnog protesta; jer nas čeka još jedna bitka, možda najbolnija, možda nemoguća - ona s nedavnom prošlošću i avetima od koje ni ova sadašnjost, koliko god našminkana i uljepšana, pred pogledima izvana, ne može nikako umaknuti; jer nas valja još jednom bombardirati – ali knjigama, velikim knjigama... Ana Mušćet nudi nam, za sada, bar dvije na javni uvid, i to u formatu koji ne iznenađuje sadržajem, osuđenim da, pokraj novoideoloških zabrana, postepeno izblijedi (dok, poput slavonske rijeke, melankolično protječe na platnu i zauvijek odlazi - s vremenom koja ga izjeda dnevnom svjetlošću, ali i sjećanjem na nečija tijela, posthumno bačena u vodu, nakon ubojstva). Njezine "knjige" iznenađuju formatom javne spomeničke skulpture postavljene u zatvoren, galerijski prostor i intimizirane do te mjere da ne uznemiravaju meditativni spokoj njenog radnog pokušaja, iz čije je scenografije spomenik i ponikao. Kao naznaka posttraumatičnog "mjesta događanja", to pokušstvo, također ogoljeno pred očima javnosti, čine nenametljivo aranžirani elementi: poput stola u koji je urezan maleni prostor za podlogu na kojoj su knjige ispisane, s dva proreza na rubovima kroz koje se provlači traka za pisanje, jedna lampa i, na zidu, kartoni s prorezima, na koje su ispisani objekti bili vješani, po redu, dok ih je umjetnica pisala. Aluzijâ na neka druga moguća "vješanja" (iz ovih ili onih razloga)

ovdje, za sada, nema – i bilo bi dobro da tako ostane i u budućnosti. Umjesto obješenih i ukočenih slika, tu još ima nekih pokretnih snimaka. Kao misao u prolazu... Zabilježena rukom iz automobila koji promiče vukovarskim krajem, ovaj videosnimak prenosi u izložbeni prostor, ispunjen bjelinom i tišinom, zadah jedne privatne tragedije o kojoj se ne može i smije šutjeti. Tamo gdje je, u vizualnom smislu, sve čisto i “prazno”, biografske praznine ne mogu se nadomjestiti dramskim: podsjećanjem na njih, zahtjeva se javno priznanje gubitka (ili bar utjeha), gubitka koji danas pulsira ritmom vizionarski upozoravajućeg sadržaja knjige/zastave/skulpture/spomenika u pozadini čitavog projekta.

Kao “stara bludnica na stolu za seciranje”, ogoljena “u svoj svojoj ružnoći” do bjeline kostiju ekshumiranih iz zajedničke obiteljske grobnice (u kojoj je bilo i “ovih” i “onih prijeko”), izložba Zastave intrigantnija je, dakle, po onome što nije nego po onome što jest – ili onome na što se, opet namjerno, “na rubu pameti” (kako je pokojni pisac jednom davno rekao), usmjerava pažnja promatračima u naizgled obeznakovljenom prostoru individualnih i kolektivnih sjećanja, prepunom novih i starih, ali i zastarjelih, arhaičnih, nikad premašenih prepreka, simbola i smjernica. U toj izmaglici znakova – zidova, podova, kutova, objekata, slova, riječi, rečenica, fraza, parola, dijaloga, razmišljanja, fraza i parafraza, tumačenja, sudova i proročanstava, diskretnih snopova svjetlosti - Ana Mušćet izvodi svoju neverbalnu i tihu monodramu, u atmosferi koliko uznemirujuće toliko i otrežnjujuće ozbiljnosti. Jer sve je tako čisto i prazno u ovom izvanprostornom metateatralnom prostoru izvođenja funkcije jezika koji, usprkos tomu što za umjetnicu znači sve u ovoj tragičnoj komediji koja nam se svima dogodila (i koja nam se još uvijek događa), ipak nastavlja gubiti na svom značenju: neprimjetno, dok blijedi pred snopovima svjetla koji svakodnevno, postepeno i lagano sagorijevaju materijalnost tog nasilno zapostavljenog i, iz ideoloških razloga stigmatiziranog i sakrivanog jezika. Jer nikad se ne zna: u umivenoj gladijatorskoj areni sve mora biti spremno za nastavak patriotskih orgija zavađenih plemena, onih istih ljudi-vukova u kojima baš ove (a ne samo neke druge, konzervativne i ratnohuškačke) knjige provociraju tenziju jednog politički neosviještenog i nedozrelog podneblja – tenziju koja, i četvrt vijeka nakon posljednjeg bratoubilačkog rata na Balkanskom poluotoku, još uvijek neumitno određuje život svakog preživjelog pojedinca, dok pulsira u venama tih danas patriotskih orgijaša, a nekada jednopartijskih monogamista.

A što se to, zapravo, “dogodilo”? I što nam se to, još uvijek, događa pa ga ne možemo sagledati s dovoljne distance, jer je nikada nismo ni uspjeli uspostaviti, ne između “vas” i “nas” nego najprije u odnosu na sebe sâme: na ono što mislimo da jesmo, na ono što tvrdimo da nismo, i na ono što bismo možda željeli biti ali nam, u toj želji, prkosi suština trenutka i mjesta u kojima se taj bitak nalazi sada i ovdje, iako ga mi još uvijek gledamo sa “sigurne” razdaljine od dvadeset pet, pedeset, sedamdeset pet, stotinu godina - katkad uz strastvene zvuke južnjačkih truba, katkad uz mirnije tonove tamburica; uz megafone s nogometnih stadiona, ili uz ritam vojničkog, svadbenog, mrtvačkog marša...

Marko Stamenković

Biografija

U svome radu, Ana Mušćet najčešće zadire u polje jezika, u kojem radove s političkim konotacijama aktivira kroz kritički diskurz, otpuštajući skrivene priče i projekcije mogućih reakcija. Što se dogodilo i zbog čega, često su pitanja koja se nameću kroz portfolio umjetnice, dok se kao najčešći elementi/protagonisti izmjenjuju – vođa, križ, zakon, zapovjednik, žrtva, pravo, pravda te sudjeluju u stvaranju novih značenja. Isto je i s izložbom *Zastave*. Ana Mušćet magistrica je kiparstva, iz klase prof. Drinkovića (2016.) te magistra kroatistike i rusistike (2010.) Pri ALU magistrirala je s najvećom pohvalom, diplomom summa cum laude, finalistica je Essl Art Award nagrade za 2015. godinu te je dobitnica triju stipendija za izvrsnost, kao i stipendije nizozemske fundacije Woman Education Fund. Dobitnica je i Rektorove nagrade za samostalan umjetnički rad i dviju Dekanovih nagrada za uspješnost u radu. Jedna je od autora projekta Adventski kalendar za grad Zagreb. 2015. nagrađena je Nagradom za slobodu, na VII. po redu Passion for Freedom festivalu u Londonu, od strane žirija predvođenog umjetnikom Geryjem Hillom. 2016. Grand Prix osvojila je za rad *Zastave*, na 25. Slavonskom biennalu, a 2017. na istoj izložbi i Nagradom publike. Za Dies Academicus 2015. odabrana je za dodjelu Posebnog ostvarenja od međunarodne važnosti. Radovi joj se nalaze u zbirkama Muzeja likovnih umjetnosti u Osijeku i Galeriji umjetnina u Splitu. Ponovno piše i objavljuje poeziju.